

TURAN: Dün Mamak askeri ceza ve tutukevinde gazetecilerle görüştürülen beş tutukludan ikisinin, işkence iddialarını doğrulayıcı yönde konuşması ardından, bugün ^{12.30} tutukevi müdürü Albay Raci Tetik, gazetecileri cezasine davet etti ve kendileriyle görüştü. Ankara muhabirimiz Metin Münir, bu davetin, Uluslararası Af Örgütü'nün öne sürülen iddiaları reddetme amacını taşıdığını belirttiği haberinde ~~yayınlanmıştır~~ şu hususları dile getiriyor:

VOICE: Albay Raci Tetik Mamak'ı, Mustafa Kemal Ordusunun yönettiği bir cezaevi olarak tanımladı; burada kat'iyen, işkence heklarını rencide edici birşey yapılamaz, dedi. Albay Raci Tetik, Mamak'da hayatın talimatlarına uygun olarak düzenlendiğini söyledi. Mamak Ceza ve tutukevindeki hayatı "kağıt hayatı" olarak tanımlayan albay, hiçkimseye ayrı muamele yapılmadığını söyledi. Albay Raci Tetik, işkenceden geçirildiklerine öne süren tutukluları şov yapmakla itham etti. Albayla gazeteciler arasında Mamak'da şu konuşma geçti:

TAPE: INTERVIEW WITH COLONOL RACI TETİK

6/A

Onbeş dakika

SORU: ~~MAMAK ASKERİ CEZAEVİ VE TUTUKEVİ MÜDÜRÜ ALBAY RACİ TETİK İLE MÜLAKAT:~~, fiziki eğitim, kültür fizik, yarım saat da volta dediniz. Fakat burada, gelen sanıklar, günde 12-14 saat eğitim yaptırıldığını ve savunmaya hazırlanmaya fırsat, ~~ki~~ zaman bulamadıklarını söylüyorlar.

CEVAP: Şimdi e şöyle efendim. Biliyorsunuz, günlük yaşam programı var, talimata uygun olarak hazırlanmış. Günlük yaşam programında, koğuşun içinde de biz bunlara nazari konularda, Atatürk"le ilgili, inkılap tarihimize ilgili konularda bazı dersler veriliyor, sorular soruluyor, anlatılıyor. Ayrıca, gene cezaevinde bazı öğretilmesi lâzım gelen marşlar, şunlar-bunlar gibi sözler tekrarlatılıyor ve böylelikle günlük yaşam programı tamamlanıyor. Bu günlük yaşam programı, normal bir kışladaki gibi, yani istirahat zamanları da bol, 14-15 saat onun dediği gibi değil, istirahat zamanları da gayet bol. O bakımdan savunmalarını hazırlama fırsatını her zaman buluyorlar.

SORU: Cezaevinin prensipleri nelerdir?

CE /AP: Cezaevinin prensipleri, bir kere, burası bir askeri cezaevi. Askeri cezaevi olduğu için, ilgili makamlarla da görüştüm, her ne kadar özel askeri cezaevi olmakla beraber, bunlar sivil tutuklu, bunların statüsü nedir, aynı askerler gibi olacağını bana bildirdiklerinden, bir kışla hayatı gibi görmek istiyorum. Ayrıca, meselâ bütün fraksiyonlar veya görüşler arasında/^{herhangi} bir fark yok, herkese aynı/^{tip} muamele... Cezaevi talimatı hiç aksaksız uygulanmasını da istiyoruz, hiç, en ufak bir taviz vermeden uygulanmasını istiyoruz. Bizim maksadımız, bütün görüşleri burada devlet otoritesi altında, huzurlu bir şekilde, talimatlara yani cezaevi kurallarına uyduğu takdirde huzurlu bir şekilde yaşatmak. Bunları bu şekilde bütün arkadaşlar tatbik ediyorlar. Tabi, insiyatif onlarda hiçbir zaman olamıyor, askerlik prensibi bu. İnsiyatif hep idarecilerde. Halbuki onlar, insiyatifi ellerine alıp, bazı karanlık işler çevirmeye kalkıyorlar. Biz de buna mani olduğumuz için, şikâyetlerinin en çoğu da bundan.

SORU: Ne gibi karanlık işler?

CEVAP: Efendim, kendi örgütleri dahilinde, cezaevinde tekrar örgütlenme, dışardan gelen bir haberi diğer koğuşlara iletme, içerden çıkan bir haberi dışarıya iletme, yapacakları bir eylem, bunlar... Bunların da gereğini şu şekilde yapıyoruz. Hemen yerinde tutanak tutuluyor, mahkemeye veriyoruz ve mahkeme gerekli disiplin cezasını veriyor ve hemen hemen bütün uygulamalarımız bu saldırı tipi olaylarda böyle.

SORU: Cezaevindeki uygulamalarla ilgili olarak Af Örgütü'ne herhangi bir mesajınız var mı?

CEVAP: Tabii her memleketin kendi yasaları var ve burası, ben şuna inanıyorum, Türkiye devleti hiçbir zaman komşularımızda olduğu gibi diktatörlük veya başka rejimlerle idare edilen bir devlet değil. Türkiye devleti, bugün bağımsız mahkemeler ve yasalarla idare edilen bir devlet. Burada olan en ufak bir sinek vızıltısı dahi, yasal yollardan yukarının haberi oluyor. Kendi başımıza, kendi keyfimize dışardaki bazı memleketler gibi yapamıyoruz, yapamayız da çünkü en ufak bir kötü hareket, avukatları kanalıyla, ziyaretçileri kanalıyla, hele bağımsız mahkemelerin huzurunda hepinizin de bildiği gibi, böyle şov yaparak da dahil, çeşitli şekillerde duyurabiliyorlar.

VOICE: Gazetecilere gösterilen beş tutuklu, Menek ceza ve tutukevinde, evlade bir duvarın dibine bağdaş kurup oturmuşlardı. Ankara, aylardan beri ilk kez güneşli bir gün görüyordu. Ancak söz konusu beş tutukluğunun tedavisi çıkarıyor gibi görünmüyordu. O sırada, 60 kadar tutuklu, bir başçeşme komitesi altında gah marşlar söyleyerek, gah hep bir ağızdan "Ne mutlu Türküm diyene" diye bağırarak, askerî düzende koşuyorlardı.

Dün gazetecilerle konuşturulan, ^{yirmi'lerindeki,} ~~konuşturulan~~ kısa saçlı, solgun benizli beş tutuklu ise, ceza ve tutukevini görmeye davet edilen gazeteciler, fotoğraflarını çekebilsin diye, koşu yapan grubun dışında bırakılmıştı. Yabancı gazetecilerin davet edilmediği bu ziyaretin amacı, Uluslararası Af Örgütü'nün iddialarını reddetmektir. Bilindiği gibi Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'deki ceza ve tutukevlerinde işkence'nin yaygın olduğunu, tutukluyken ölenlerin sayısının 70'i aşmış olduğunu sürmüştü. Türk gazetecilerin tespit edebildiğine göre, söz konusu beş tutuklu, Uluslararası Af Kurumunun iddialarına karşı konuşacakları inancıyla, ^{Hamaç'taki} binlerce tutuklu arasından özenle seçilmişti. Ancak, bu versiyon doğru çıkmadı. Örneğin seçilen beş tutukludan Nasuh Mitap, tutukevinde çok işkence gördüğünü, işkence yüzünden belinin kırıldığını ve sakat kaldığını bildirdi. Nasuh Mitap şöyle konuştu:

Baskı var. Günde 12-14 saat süren eğitim var. Bu koşullarda

Uluslararası Af Örgütüne söyleyeceğiniz birşey var mı sorusunda da tutuklu Melih Pekdemir şu cevabı verdi: "Evet, maddi-manevi baskı vardır, şu anda."

Dev Yol Örgütü üyesi oldukları iddia edilen Oguzhan Miftüoğlu ile Ali Başpınar'ın işkence konusunda konuşmayı kabul etmediler. Seçilen beşinci tutuklu Ulvi Oguz ise, gazetecilerle görüşme başlamadan önce fenalık geçirerek bayıldı ve otdan uzaklaştırıldı. Ulvi Oguz, Türkiye Komünist Partisine üye olmakla suçlanıyor. Gazetecilere eşlik eden Cezaevi Müdürü Albay Raci Tetik'le, Ulvi Oguz'un bayılması üzerine "Şov yapıyor" yorumunda bulundu. Gazetecilerden biri, doktorun görüşünü tercih edecek olduğunu söyleyince, Albay Raci Tetik, cezaevi doktorunu getirtti. Doktor Ulvi Oguz'un sinir bunalıma geçirdiği söyledi. Doktor, bunun, Mansık ceza ve tutuk evinde yaygın olduğunu belirtti.

TURAN: Ankara muhabirimiz Metin Münir'in haberi...

9

FE

TURKUN: Geçtiğimiz pazartesi günü, Uluslararası Af Örgütü'nce,

Türkiyede göz altındayken işkence sonucunda öldüğü iddia edilen bazı kimselerin halen yaşadıkları Ankara'da açıklanmıştı. Eski bakanlardan Nihat Erim'in öldürülmesinde rol oynadığı için ölüme mahkum edilen Saadettin Güven'in de ölmüş olduğu Af Örgütü tarafından öne sürülmüştü. Oysa Güven, pazartesi günü gazetecilerle görüştü. Bunun üzerine BBC ile temasa geçen Af Örgütü yetkilileri 7 Eylül 1981 günü 62 isimden oluşan bir listeyi Türk makamlarına gönderdiklerini, bu listede de 12 Eylül 1980 den itibaren gözaltındayken öldüğü iddia edilen kimselerin isimlerinin bulunduğunu ifade ettiler. Af Örgütü, listeyi gönderirken, ölümlerle ilgili inceleme ve araştırmaların sonuçlarından da bildirilmesini istemişti.

~~Aslında bu liste, Saadettin Güven'in ismiyle başlıyordu. Ancak bu isim, Af Örgütü tarafından çıkarılmıştı.~~

Saadettin Güven'in adı da Af Örgütü'nün bu listesinde yer alıyordu. Örgüt, Güven'in hayatta olduğunu öğrenince, 1 Ekim 1981 tarihinde Londra'daki Türkiye büyükelçisine yazarak, Güven'in adının, Af Örgütü listesinden alınmasını önerip özür dilemişti.

2

9/A

NASUP MİTAP: Her şeyi söyleyecek kadar güçlü hissetmiyorum kendimi,

0 bakımdan söyleyeceklerim çok kısıtlı olacaktır. İşkence meselesine gelince, işkence yapılıyor, çok işkence yapılıyor ve ben işkenceden sakat kaldım. Bunu sadece sözle söylemiyorum, raporlarım var. Uluslararası Af Örgütü'nün iddialarına istinaden konuşuyorum. Türkiye'de işkence vardır, çok işkence vardır. Sakat kaldım işkenceden. Belim kırıldı. Uzun süre yürüyemedim. Pek çok arkadaşına işkence yapılırken gördüm. Doktor raporları vardır. Şimdi ~~bu~~ Uluslararası Af Örgütü'nün bu iddialarına karşılık şöyle cevaplar verme yoluna sapıyor birçok basın mensubu ve gazeteci. "Hayır Türkiye'de iddia edildiği gibi işkenceler yoktur" şeklinde propagandaya başvuruyorlar. Oysa bizi daha güç duruma sokuyorlar. Türkiye'yi daha güç duruma sokuyorlar.

VOICE: Nasuh Mitap, Dev-Yol örgütü üyesi olmakla suçlanıyor. Yine Dev-Yol Örgütü'nün önde gelen üyelerinden biri olduğu iddia edilen Melih Pekdemir de, kendilerine çok kötü davranıldığını belirterek şöyle dedi:

MELİH PEKDEMİR: Bizim istediğimiz insanca yaşamak ve mahkememize hazırlanmak için fırsat tanınması. İşkence izafi birşey. Cezaevinde baskı olduğu doğru. Bunun için benle birlikte bazı arkadaşlar 10 gün süre açlık grevi yaptık. Sesimizi kamu oyuna duyurabilmek için.. Bilmiyorum duyuldu mu duyulmadı mı. Cezaevinde baskı var. Günde 12-14 saat süren eğitim var. Bu koşullarda ben siyasi mahkumum siyasi savunma yapacağım, mahkemeye hazırlanmam diye birşey sözkonusu olamayacak tabii. Ama bunlar belirttiğim gibi mahkemede açıklamak/~~savunma~~ savunma hakkımın bir parçası olarak mahkemede açıklamayı daha doğru buluyorum.

VOICE: Bir gazeteci Pekdemir'e, "Siz böyle bir harekete maruz kaldınız mı diye dordu. Pekdemir şu karşılığı verdi: "Kalmayan yoktur. Ben de kaldım." "Peki şu anda cezaevinde işkence olup olmadığına dair